

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Maaeluministri määruste muutmine“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 67 lõike 2 alusel.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostasid Maaeluministeeriumi maaelu arengu osakonna põllumajanduskeskkonna büroo peaspetsialistid Rainer Raidmets (tel 625 6219, rainer.raidmets@agri.ee), Merje Põlma (tel 625 6575, merje.polma@agri.ee), Reelika Päädam (tel 625 6267, reelika.paadam@agri.ee), Madli Karjatse (tel 625 6514, madli.karjatse@agri.ee), Sille Teiter (sille.teiter@agri.ee) ja Kaidi Jakobson (tel 625 6141, kaidi.jakobson@agri.ee) ning sama büroo juhataja Katrin Rannik (tel 625 6109, katrin.rannik@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Ketlyn Roze (tel 625 6127, ketlyn.roze@agri.ee). Keeleliselt toimetas eelnõu õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb üheksast paragrahvist. Eelnõuga muudetakse maaeluministri 29. aprilli 2015. a määrust nr 49 „Keskkonnasõbraliku majandamise toetus“ (edaspidi *määrus nr 49*), maaeluministri 29. aprilli 2015. a määrust nr 50 „Keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse toetus“ (edaspidi *määrus nr 50*), maaeluministri 30. aprilli 2015. a määrust nr 56 „Loomade heaolu toetus“ (edaspidi *määrus nr 56*), maaeluministri 29. aprilli 2015. a määrust nr 52 „Kohalikku sorti taimede kasvatamise toetus“ (edaspidi *määrus nr 52*), maaeluministri 30. aprilli 2015. a määrust nr 55 „Ohustatud tõugu looma pidamise toetus“ (edaspidi *määrus nr 55*), maaeluministri 22. aprilli 2015. a määrust nr 38 „Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus“ (edaspidi *määrus nr 38*), maaeluministri 22. aprilli 2015. a määrust nr 40 „Piirkondlik mullakaitse toetus“ (edaspidi *määrus nr 40*), maaeluministri 22. aprilli 2015. a määrust nr 42 „Natura 2000 alal asuva põllumajandusmaa kohta antav toetus“ (edaspidi *määrus nr 42*) ja maaeluministri 29. aprilli 2015. a määrust nr 51 „Keskkonnasõbraliku köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimakasvatuse ning maasikakasvatuse toetus“ (edaspidi *määrus nr 51*). Määruste muutmine on eelkõige tingitud vajadusest täpsustada ja täiendada määruste teksti seoses paljude toetuste taotlemisega 2018. aastast Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) elektroonilise e-teenuse keskkonna (edaspidi *e-PRIA*) kaudu. Lisaks täpsustatakse määruses nr 49 põllumajandusmaa talvise taimkatte all hoidmise nõude kohta, et haldusreformist tulenevad muudatused valdade piirides ei muuda nimetatud nõude kehtivuspiirkonda, määruses nr 50 jäetakse toetatavate kultuuride nimekirjast välja invasiivne võõrliik kurdlehine kibuvits ning määruses nr 38 muudetakse Keskkonnaametile andmete esitamise tähtaega.

E-PRIA kaudu andmete esitamisega seotud muudatused

Eelnõu §-dega 1–9 muudetakse eespool nimetatud üheksas määruses toetuse taotlemise korda. 2018. aastast toimub otsetoetuste ja üleminekutoetuste üleminek elektroonilisele taotlemisele, asjakohaseid määrusi on samuti muudetud. Ülemineku peamine eesmärk on lihtsustada taotlejal taotluse esitamist. Toetuse taotlemine e-PRIA kaudu võimaldab taotlejal vältida vigu taotluse esitamisel ning dokumentide täitmine on lihtsam, kuna paljud taotluse väljad on juba

eeltäidetud ning süsteemis toimuvad automaatsed esitatud andmete kontrollid PRIA erinevate registritega.

Taotleja jaoks on e-PRIA kaudu taotlemine tehtud võimalikult lihtsaks ja mugavaks. Juhul, kui tegemist ei ole esmataotlejaga, leiab nn korduvtaotleja juba e-PRIAsse sisenedes eeltäidetud andmed, mis muudab taotlemisprotsessi tunduvalt lihtsamaks. Loomulikult tuleb taotlejal sellisel juhul taotluses sisalduvad andmed üle kontrollida ja veenduda nende õigsuses.

E-PRIA kaudu saab asjakohaseid andmeid esitada ka PRIA büroos. Selleks on vaja digitaalallkirjastamise võimalust (ID-kaart ja PIN-koodid või mobiil-ID). E-PRIAs sisalduvate andmeväljade täimise aeg sõltub suuresti sellest, kui palju on taotlejal vaja teha muudatusi võrreldes e-PRIAs juba olemasoleva teabega. Peamine ja suurim kasu taotlejale on aga see, et tänu e-PRIA automaatsetele kontrollidele on taotlejal võimalik taotluse täitmisel teada saada vigadest või puudustest taotlusel ja need kohe ka ära parandada ning vältida seetõttu hilisemaid võimalikke toetussummade vähendamisi.

Mitmete keskkonnatoetuste, nagu keskkonnasõbraliku majandamise toetuse, piirkondliku mullakaitse toetuse ja keskkonnasõbraliku aianduse toetuse taotlemine toimub juba alates 2015. aastast üksnes e-PRIA kaudu. Sujuvaks e-PRIAle üleminekuks ka teiste pindala- ja loomatoetuste puhul peaksid taotlejad olema PRIA hinnangul valmis. Sellest annab kinnitust ka asjaolu, et igal aastal on e-PRIA kaudu esitatavate taotluste arv suurenenud. Aastal 2017 esitas pindalatoetuse taotluse (endine maaeluministri 17. aprilli 2015. a määruse nr 32 „Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus” lisa 1) e-PRIA kaudu 92 protsenti taotlejatest. PRIA andmetel on peamiseks põhjusteks, miks taotlejad ei ole e-PRIAs taotlust esitanud, kas taotlejate vähenemine või puudulik e-PRIA kasutamise kogemus, ID-kaardi puudumine või on taotleja kaotanud ID-kaardi PIN-koodid. PRIAs on loodud taotlejatele tugiteenus e-PRIA kaudu andmete esitamiseks. Vähese või puuduliku e-PRIA kasutamise kogemusega taotlejaid juhendavad andmete esitamisel PRIA büroodes PRIA spetsialistid kliendiarvutis või suunatakse taotlejad juhendamisteenuse saamiseks konsulentide juurde. Konsulendid võivad olla toetuse taotlemisel taotlejate volitatud esindajateks, seda ka juhtudel, kui taotlejal endal puuduvad e-PRIAsse sisselogimiseks vajalikud vahendid, nagu ID-kaart või pangaparoolid. Enamikus maakondades asuvad konsulendid pindalatoetuste vastuvõtmise ajal kas PRIA bürooga ühes ruumis või samas majas.

Enamiku otsetoetuste ning „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ (edaspidi *arengukava*) pindala- ja loomatoetuste (välja arvatud Natura 2000 erametsamaa toetus) taotlemine toimub samal ajal (igal aastal 2. maist 21. maini) ja ühise taotlusega. Kuna elektroonilisele taotlemisele ülemineku tõttu muutub kehtetuks ka toetuste taotlemise vorm, siis sätestatakse selle eelnõuga muudetavates määrustes loetelu andmetest, mida e-PRIA kaudu või muul viisil taotlemisel alates 2018. aastast esitama peab.

Kõik selle määruste muutmise eelnõuga muudetavad määrused sisaldavad edaspidi viiteid maaeluministri 17. aprilli 2015. a määruses nr 32 „Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus” loetletud asjakohastele andmetele. Nimetatud andmeteks on andmed taotleja kohta (taotluse esitaja nimi, taotluse selgelt sõnastatud sisu, taotluse esitamise kuupäev ja taotleja digitaalallkiri ning haldusakti või muu dokumendi kättetoimetamise soovitatav viis ja selleks vajalikud kontaktandmed), põllumajandusmaa kohta (kõigi oma põldude kohta, mida taotlejal on õigus kasutada, põllumassiivi number, põllu number, põllu piirid ning põllu pindala, maakasutuse tüüp, põllumajandusmaa kasutusõigus ning kasvatatavad põllumajanduskultuurid või kesa tüüp vastavalt põllumajanduskultuuride loetelule jm). Lisaks eelnimetatud andmetele esitab taotleja muud asjakohased andmed, mis loetletakse iga toetuse määruses vastavalt sellele, milliseid andmeid on toetuse taotluse menetlemiseks vaja. Ka nende andmete puhul ei küsita taotlejalt

lisa- või uusi andmeid ning varem taotlusvormil või muul vormil esitatud andmed loetletakse määrustes.

On toetusi, mille puhul kõiki andmeid ei saa e-PRIA kaudu esitada. Sellisteks on näiteks sordiehtsuse andmed, mille puhul tuleb PRIAle esitada originaaldokumendid, näiteks pakendi etiketid. Need loetakse siiski taotluse osaks olevateks dokumentideks, kuid neid peab esitama muul viisil või neid saab esitada ka muul viisil kui e-PRIA kaudu. Seega on andmete ja dokumentide puhul määrustes täpselt sätestatud, kellele, mis ajal ja millisel viisil need tuleb esitada.

Oluline on märkida, et toetuse taotlemisel esitab taotleja ühise taotluse kõikide pindalatoetuste ning arengukava alusel antavate loomade pidamisega ja loomade heaolu soodustamisega seotud toetuste kohta samal ajal. See tähendab, et taotleja ei esita iga toetuse kohta eraldi taotlust, vaid saab nimetatud toetusi taotleda korraga, märkides e-PRIAs ära, millist toetust ta taotleb, ja täites asjakohase toetusega seotud andmeväljad.

Juhul, kui e-PRIA kaudu ei ole üldse võimalik taotluses sisalduvaid andmeid esitada, see tähendab e-PRIA ei tööta (sh ka PRIA tehnilist tuge kasutades), siis korraldab PRIA taotluses sisalduvate andmete paberil esitamise võimaluse.

Kohustuse suurendamise, vähendamise, ülevõtmise, asendamise ja põllumajandusliku majapidamise ülevõtmise korral esitatavad andmed

Kuna teatud toetuste puhul on lubatud ka kohustust suurendada või vähendada, siis sätestatakse kohustuse suurendamise ja vähendamise korral esitatavad andmed toetuse taotlemise paragrahvis, kuna kohustuse suurendamise või vähendamise korral esitab toetuse saaja toetuse taotlemiseks sätestatud ajavahemikul ja viisil PRIAle samad andmed, mis kohustuse suurendamise või vähendamise toetust taotledes. Seega annab taotleja kohustuse suurendamisest või vähendamisest PRIAle teada toetuse taotlemisel. Arvestada tuleb aga sellega, et kohustusealuse maa pindala suuruse muutumisega peab taotleja toetust taotledes muutma ka kohustusealuse maa pindala suurusega seotud andmeid.

Eeltoodud põhimõttest lähtuvalt on toetuse taotlemise paragrahvi toodud ka andmed, mida kohustuse üleandmise korral tuleb kohustuse üleandjal esitada. Tegemist on andmetega, mis on vajalikud selleks, et taotleja saaks ülevõetud kohustuse kohta toetust taotleda. Lisaks on sätestatud, et kohustuse ülevõtmise korral esitab kohustuse ülevõtja andmed selle kohta, et ta võtab kohustuse üle nende andmete kohaselt, mille on esitanud kohustuse üleandja.

Kohustuse asendamise korral esitab toetuse saaja toetuse taotlemiseks sätestatud ajavahemikul ja viisil andmed, mis esitatakse selle kohustuse puhul toetuse taotlemiseks, millega olemasolev kohustus asendatakse. See tähendab seda, et esitada tuleb need andmed, mis on vajalikud selle toetuse taotlemiseks, mille kohane kohustus esialgse kohustuse asendas.

Lisaks on toetuse taotlemise paragrahvi toodud ka põllumajandusliku majapidamise ülevõtmise korral teatise esitamise kohustus, kuivõrd nimetatud teatise alusel taotleb edaspidi toetust kohustuse ülevõtja.

Eelnõu § 1 punktiga 1 täiendatakse määruse nr 49 § 7 lõikega 3, mille kohaselt loetakse määruse nr 49 § 7 lõike 1 punktis 4 nimetatud valdade piirideks haldusreformi seaduse alusel ja korras muudetud haldusterritoriaalsele korraldusele eelnenud valla piirid. Vabariigi Valitsuse algatatud haldusterritoriaalse korralduse muudatus ning sellest tulenev haldusüksuste nimistu muudatus valdade ja linnade kohta jõustus 2017. aastal kohaliku omavalitsuse volikogu korraliste valimiste tulemuste väljakuulutamise päeval (haldusreformi seaduse § 13 lõige 2). Täiendus on tingitud põllumajandusministri 14. jaanuari 2015. a määruse nr 4 „Maa heas

põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded“ (edaspidi *määrus nr 4*) muudatusest, millega täpsustati, et haldusreformist tulenevad muudatused Eesti haldusjaotuses ei muuda määruse nr 4 § 2 lõikes 1 sätestatud senist talvise taimkatte nõude kehtivuspiirkonda. Nõude kohaselt peab Haanja, Otepää, Valgjärve, Vastseliina, Rõuge, Antsla, Kambja, Kanepi, Nõo ja Võru vallas asuvast põllumajandusmaast vähemalt 30 protsenti olema talvise taimkatte all. Seega loetakse nimetatud valdade piirideks haldusreformi seaduse alusel ja korras muudetud haldusterritoriaalsele korraldusele eelnenud valla piirid. Määrust nr 49 täiendati, kuna määruse nr 4 § 2 lõikes 1 nimetatud nõue on ühtlasi keskkonnasõbraliku majandamise toetuse üheks baasnõudeks.

Määruse nr 4 §-s 2 on sätestatud muldade ja süsinikuvarude kaitse nõuded. Põllumajandusmaa talvise taimkatte all hoidmise nõude eesmärk on kaitsta muldasid võimaliku vee-erosiooni eest, mis aga ei ole üleriigiline probleem, vaid on aktuaalne eelkõige Lõuna- ja Kagu-Eesti piirkonnas. Alates 2015. aastast on nimetatud nõue kehtestatud kümne valla kohta, kus PRIA põllumassiivide kaardi ning mullastikukaardi andmete järgi esineb kõige rohkem erodeeritud ja erosiooniohtlike muldadega põllumassiive. Haldusreformi tulemusena hakkasid eespool nimetatud kümme valda (välja arvatud Nõo vald) edaspidi hõlmama oluliselt suuremat territooriumi kui enne haldusreformi. Arvestades nõude eesmärki, ei ole põhjust eeldada, et just neil uutel liidetud aladel oleks muldade vee-erosiooni probleem sama olulise tähtsusega, kui see on olnud senise eespool nimetatud kümne valla aladel. Lisaks, kuna tegemist on teatud põllumajandustoetuste saamise (sealhulgas määruse nr 49 alusel antava toetuse) baasnõudega ja praegu on Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika perioodi (ÜPP 2014–2020) keskpaik, siis tuleks võimaluse korral vältida kehtestatud nõuete ulatuse olulist laiendamist perioodi keskel. Nimetatud põhjustel on tehtud valik, et haldusreformist tulenevad muudatused ei muuda senise nõude kehtivuspiirkonda.

Eelnõu § 3 punktiga 1 jäetakse keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse toetuse (edaspidi *KSA*) toetatavate kultuuride loetelust välja kurdlehine kibuvits. Kurdlehine kibuvits (*Rosa rugosa*) lisati toetatavate kultuuride loetellu 2017. aasta kevadel. Vahetult pärast määruse allkirjastamist selgus aga, et kurdlehine kibuvits on invasiivne võõrliik, mida tuleks toetamise asemel hoopis tõrjuda. Segadus oli tingitud ajaolust, et kurdlehine kibuvits ei ole kantud ei Euroopa Liidu ühtsesse võõrliikide nimekirja (<http://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/looduskaitse/voorliigid/euroopa-liidu-uhne-voorliikide-nimekiri>) ega ka mitte looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide nimekirja (<https://www.riigiteataja.ee/akt/12828512>). Neisse nimekirjadesse on kantud võõrliigid, mida on keelatud kasvatada ja mida tuleb kindlasti tõrjuda. Põhjuseks, miks kurdlehist kibuvitsa neisse nimekirjadesse kantud ei ole, on liigi ulatuslik levik ning tõrje suur töömahukus ja maksumus. Seega ei ole kurdlehist kibuvitsa otseselt keelatud Eestis kasvatada, see on müügil istikuärides ja seda kasutatakse ka haljastuses (eriti ringristmikel ja teeservadel). Samas aga tegeleb Riigimetsa Majandamise Keskus mõnes kohas kurdlehise kibuvitsa tõrjumisega. Määruse muudatus on vajalik selleks, et riik annaks inimestele mõista, et ei toeta kurdlehise kibuvitsa kasvatamist, kui tegeleb samal ajal selle tõrjumisega loodusest. Muudatus ei too ühelegi KSA taotlejale kaasa mingeid tagajärgi, sest kurdlehise kibuvitsa kasvatamiseks ei taotlenud 2017. aastal toetust üksi KSA taotleja.

Eelnõu § 5 punktidega 1 ja 2 jäetakse määruse nr 56 § 7 lõigetest 1, 3 ja 6 välja viide veeseadusele. Üheks toetuse saamise baasnõudeks on kohustus pidada põlluraamatus karjatamise kohta arvestust. Kuna uue veeseaduse redaktsiooni jõustumisel enam põlluraamatusse kantavate andmete loetelu seaduses ei kehtestata ega ole teada, millal see veeseaduse alusel antava määrusega kehtestatakse, siis ei saa edaspidi viidata veeseaduse sättele, mille kohaselt peab loomade karjatamise korral põlluraamatusse kandma andmed karjatamisperioodi, karjatatud loomade liigi ja arvu, karjamaa asukoha ning pindala kohta. Eeltoodud põhjusel sätestatakse määruses nr 56, et veiste, vasikate, hobuste, lammaste ja kitsede põhitegevuse nõuete täitmise eest toetuse taotlemisel kannab taotleja andmed

karjatamisperioodi, karjatatud loomade liigi ja arvu, karjamaa asukohta ning pindala kohta veeseaduse alusel peetavasse põlluraamatuse. Selle toetuse puhul peab põlluraamatusse kandma üksnes eespool nimetatud andmed. Seetõttu ei ole määruses nr 56 üldist sätet, et taotleja kannab kõik andmed põllumajandusliku majapidamise põllumajandusmaal tehtud tegevuste kohta põlluraamatusse.

Eelnõu § 9 punktiga 2 muudetakse määruses nr 38 toetuse taotlemisega seonduvat. Muudetakse Keskkonnaametile andmete esitamise tähtaega. Kui enne sai andmeid esitada Keskkonnaametile alates 1. aprillist, siis nüüd on see ühtlustatud taotluste esitamise tähtajaga, st Keskkonnaametile saab andmeid esitada ajavahemikul 2. maist kuni 21. maini. Muudatus on seotud sellega, et e-PRIA kaudu on andmete vahetus oluliselt kiirem. Lisaks ilmnes, et paljudel juhtudel unustasid taotlejad esitada PRIA-le andmed hooldustingimuste kohta nõusoleku saanud poollooduslike koosluste kohta. Segaduse vältimiseks on andmete esitamine Keskkonnaametile ühtlustatud taotluste esitamise tähtajaga.

Keskkonnaametile esitatud andmete põhjal annab Keskkonnaamet viie tööpäeva jooksul andmete esitamisest arvates nõusoleku poolloodusliku koosluse hooldustingimuste kohta. Jätkuvalt ei anna Keskkonnaamet hooldamistingimuste kohta nõusolekut siis, kui ala, mille kohta toetust taotletakse, ei ole hoolduskõlblik.

Pärast Keskkonnaametilt nõusoleku saamist, ajavahemikul 2. kuni 21. maini, esitab taotleja PRIA-le ülejäänud andmed, mis on vajalikud taotluse menetlemiseks.

Kui sama maa kohta taotletakse § 3 lõike 1 punktis 1, 5 või 6 nimetatud poolloodusliku koosluse hooldamise toetust ja ELÜPSi § 11 lõike 1 punktis 1 nimetatud ühtset pindalatoetust, esitab taotleja maaeluministri 17. aprilli 2015. a määruse nr 32 „Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus” § 15² lõike 1 punktides 1–6, 12, 13 ja 16 ning § 15² lõigetes 2 ja 3 sätestatud andmed.

Eelnõuga täiendatakse määrust nr 38, 40, 49, 50, 52, 55 ja 56 sättega kohustuste kohandamise kohta. Kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548) artiklile 48 vastav kohustuste kohandamine ei ole taotlejale vastuvõetav, siis kohustus lõpeb ja kohustuse kehtivusaja eest tagasimaksmist ei nõuta. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikkel 48 võimaldab toetuse tegevuste kohandamist, kui asjassepuutuvaid kohustuslikke standardeid, nõudeid või kohustusi muudetakse selliselt, et võetud keskkonnatoetuse kohustus ei ole neist enam rangem.

Sama artikli kohaselt võimaldatakse kohandusi, mis on vajalikud selleks, et vältida Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 608–670), artiklis 43 osutatud tavade toetustehnikate muutmisele ning kohustuste kohandamist järgmise programmiperioodi õigusliku raamistikuga juhul, kui kohustus kestab käimasolevast programmiperioodist (2014–2020) kauem. Kuna kohustuste kohandamise säte kohaldub vaid arengukava keskkonnatoetustele ja loomade heaolu toetusele, siis täiendati asjakohaste toetuste andmise aluseks olevaid määrusi.

Eelnõuga täiendatakse eespool nimetatud üheksat selle määruse eelnõuga muudetavat määrust sättega toetuse saaja andmete avalikustamise kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ)

nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 17.12.2013, lk 549–607) artiklite 111 ja 112 kohaselt ning nende töötlemisest liidu finantshuvide tagamise eesmärgil sama määruse artikli 113 kohaselt. PRIA võib toetuse saajate andmeid avalikustada ning kasutada vastavalt nimetatud alustele. Kohustuse toetuse saajaid nende andmete avalikustamisest teavitada sätestab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikkel 113, mille kohaselt teavitavad liikmesriigid toetuse saajaid sellest, et nende andmed avaldatakse sama määruse artikli 111 kohaselt ning et liidu finantshuvide tagamise eesmärgil võivad liidu ja liikmesriikide auditeerimis- ja uurimisorganid nende isikuandmeid töödelda.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 17.12.2013, lk 549–607), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 608–670), komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 640/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas (ELT L 181, 20.06.2014, lk 48–73), komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 807/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja kehtestatakse üleminekusätted (ELT L 227, 31.07.2014, lk 1–17), komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 808/2014, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) rakenduseeskirjad (ELT L 227, 31.07.2014, lk 18–68), ning komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 809/2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi, maaelu arengu meetmete ja nõuetele vastavusega (ELT L 227, 31.07.2014, lk 69–124).

4. Määruse mõjud

Suurem osa muudatustest on seotud e-PRIA kaudu taotluse osaks olevate andmete esitamisega.

E-PRIA kaudu taotluses sisalduvate andmete esitamine toob kasu eelkõige taotlejale, kuna süsteemi on sisse ehitatud mitmed riskkontrollid ja abiinfo, mis võimaldavad taotlejal esitada korrektse taotluse, saada taotluse täitmisel teavet taotlusel esinevatest puudustest ning seetõttu vältida sellistest eksimustest tulenevaid toetussummade vähendamisi hilisemas menetlusetapis. Mitmetel juhtudel esitatakse juba taotlemisel veateateid ja hoiatusi, millest lähtuvalt taotleja saab andmeid parandada või peab seda tegema. Samuti aitab see kokku hoida menetluskulusid, kuna ei ole vaja paralleelselt tegeleda kahe erineva protsessiga (samad andmed paberil või e-PRIAs), ning täielikult kaob ära vahepealne andmete sisestamine.

Mitmeaastase kohustusega toetuste taotlemisel on e-PRIAs võimalik vaadata ka eelmistel aastatel esitatud andmeid ja vajaduse korral võrrelda kasvatatud kultuure või pindalaid, mille

kohta toetust on taotletud. Ehkki taotlemiseks vajalikud andmed kuvatakse algul e-PRIAs ette, vastutab korrektse taotluse esitamise eest taotleja ise.

Elektroniline taotlemine ei mõjuta kõiki toetuse taotlejaid ega taotluste menetlejaid seetõttu, et mitmete toetuste puhul on elektroonilisele taotlemisele üle mindud juba 2015. aastal.

Taotlejal võib olla ka volitatud esindaja, kes vastavalt volituse sisule ja ulatusele taotlejat esindab. Taotleja saab ühtlasi teisele isikule (sealhulgas konsulendile) enda esindamiseks õigusi anda e-PRIA keskkonnas, märkides seal täpselt, kes ja mis ulatuses taotlejat esindab (millistele teenustele ja andmetele taotleja esindajale ligipääs võimaldatakse). See tähendab, et esindamise puhul on väga oluline volitatud isiku õigused ja nende ulatus täpselt kokku leppida, et vältida esindaja ligipääsu andmetele, mille kohta taotleja oma esindaja ligipääsu ei soovi.

Lisaks täiendatakse eelnõuga määrust nr 49 haldusreformiga seoses ning määruses nr 50 jäetakse toetatavate kultuuride nimekirjast välja invasiivne võõrliik kurdlehine kibuvits. Määruses nr 49 talvise taimkatte all hoidmise nõude kehtivuspiirkonna täpsustamine ei muuda kehtiva talvise taimkatte all hoidmise nõude kehtivuspiirkonda. Nõue jääb kehtima enne haldusreformi kehtinud valdade piirides ja seega ei too muudatus taotlejale kaasa lisakohustusi ega muudatusi nõude kehtivuspiirkonna osas. Määruse nr 50 muudatus ei too ühelegi taotlejale kaasa tagajärgi, sest kurdlehise kibuvitsa kasvatamiseks 2017. aastal KSA toetust ei taotletud.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid.

Juhul kui taotleja, kes on e-PRIA vähese või puuduliku kasutamise kogemusega, soovib esitada taotluse, siis on tal võimalik kasutada konsulentide abi, kes vastavalt taotleja soovile juhendavad taotlejat taotluse esitamisel. Selline teenus on olemas ja toimiv ka praegu.

Samuti aitab e-PRIA kaudu suurema osa andmete esitamine kokku hoida menetluskulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemis EIS kooskõlastamiseks Keskkonnaministeeriumile ja Rahandusministeeriumile ning teadmiseks PRIAle. Eelnõu saadeti informatsiooniks ka arengukava seirekomisjonile. Keskkonnaministeerium kooskõlastas eelnõu märkusteta ning Rahandusministeerium teatas, et kooskõlastab eelnõu vaikimisi.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti

Kantsler